

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 4

25. Marts

63. Aarg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1942

*Bjergfyr-
Duften*

giver

Velvære

Det er Sæbens Indhold af frisk Bjergfyr-Olie fra de jyske Fyrreskove, der gør en Danapin-Barbering til en Nydelse. Og den er økonomisk — selv med yderst sparsom Anvendelse giver Danapin-Barbersæben et kraftigt, fløjlsblødt Skum, der hurtigt blødgør den strideste Skægvekst uden i ringeste Grad at irritere Huden.

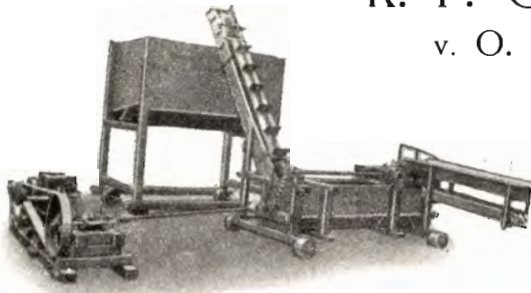

DANAPIN

Barbersæbe

— et nationalt Produkt

A/S Fabriken NOMA — København

R. P. Olsens Maskinfabrik

v. O. H. Olsen

Allingaebro - Telf. 1

Tørveværker i alle Størrelser

Specialitet:

Elevatorkæder — Kædehjul

Teglværkernes
Salgskontor

ESBJERG

Telf. 265—546

DRAENRØR

2" — 15"

MURSTEN

TAGSTEN

Skive Cementstøberi

Knud Østergaard
Telefon 921

Normrør

med Garantimærket

Imprægnering

— Brøndrør —

Brug **RANDERS**
REB

Landboernes Andels-Sygekasse,

Hovedkontor:

Banegaardsplads 20, Aarhus,

optager Medlemmer uden Hensyn

til Alder, Indtægt og Formue.

Forlang Sygekassens Brochurer.

Den sjællandske Bondestands Sparekasse
Vestervoldgade 107 København V

77 Kontorsteder paa Sjælland

ALLE SPAREKASSEFORRETNINGER UDFØRES

Beskyt Deres Plantninger med
Elektrohegnet **STØD**

Det førende Hegn.

Firma: Dansk Elektrohegn,

V. Boulevard 51, København V.
Telefon Central 15453.

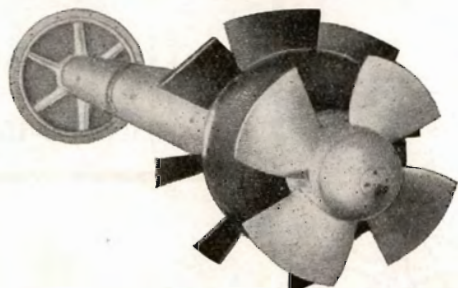
Ellidshøj Kridt- & Kalkværk

v/ C. M. Christiansen, Aarhus

Tlf. Ellidshøj 4 og Aarhus 7312

Fabrikation af Jordbrugskalk
samt Foderkridtmel

AFVANDINGSPUMPER

System Finshyttan

Skruehjul til Pumpe
med højeste
Nyttevirkning.

A/s **E. RASMUSSEN**

FREDERICIA - Tlf. 1404 (3 Lin)

Alt i prima røde Drænrør.

Silkeborg, Herning og omliggende
Teglværkers Salgskontor

Torvet 6, Silkeborg

Telefon 1200

repræsenterende følgende Værker:

Silkeborg Teglværk.
Lysbro Teglværkers Eftfl.
De Forenede Teglværker,
Lysbro.
Vinderslevgaard Teglværk.
Paarup Teglværk.

Bjødstrup Teglværk.
Gjern Teglværk.
Visgaard Teglværk.
Højriis Teglværk, Ikast.
De Forenede Midtjydske
Teglværker, Herning.

Danatex Træfiberplader

100 % dansk - mod Kulde, Fugt og Lyd

AXEL PRIOR Akts.
Bredgade 33 - Centr. 23
KØBENHAVN K.

A/s L. HAMMERICH & CO.
Grønnegade 57-59 - Tlf. 7050
V. Ringgade - AARHUS

Aktieselskabet

AARHUUS PRIVATBANK

— stiftet 1871 —

Aarhus:
Hovedkontor.

København.
Nygade 1.

Aktiekapitalen & Reserver ca. 17 Mill. Kr.
hæfter til Sikkerhed for alle Indskud.

Stryg elektrisk

Røde Drænrør

2" - 12"

Fredenshøj Teglværk

Aabenraa

Telefon 2127

ROTTER
UDRYDDES
RATIONELT
MED
RATIN
RATININ

Dansk Plantageforsikringsforening

tegner Forsikring af Genplantningsværdien for Naaetræsplantager overalt i Danmark. Indskud een Gang for alle 50 Øre pr. ha, dog ikke under 1 Kr. Aarlig Præmie pr. ha 15 Øre, dog ikke under 50 Øre. Vedtægter og Indmeldelsesblanketter faas ved Henvendelse til

FORENINGENS KONTOR I VIBORG.

Brunkul
Mergel
Kalk

H. Theut

Viborg
Tlf. 1560-1559

„KUSTOS“ KREATURFORSIKRINGSFORENING
STIFTET AF DANSE LANDMÆND 1881
FORSIKRER HESTE, KVÆG, FAAR OG SVIN
KONTOR: HAVNEGADE 4, AARHUS TELEFON NR. 1900

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telf. 1400 (3 Linier)

Sct. Mathiasgade 68

Kontortid: Kl. 9—15

Viborg Papir-Comp.

Papir & Papirvarer en gros.
Bogtrykkeri.
Kontorforsyning

Sct. Mathiasgade 31—33.
Telf. Viborg 802—803.

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15

Telefon: 1500
(5 Linier)

A. Philipsen & Co., Viborg.

Maskinanlæg - Automobiler.
Telefon 532—1064.
Elektriske Anlæg - Vandværks-
anlæg. Telefon 174—274.

*Naar Sneen
smelter er
Foraar nær.*

Saatiden nærmer sig og Saa-
kornet maa gøres i Stand.
Sygdomskim dræbes, Spire-
energien forøges og

**største Høstudbytte faas
ved Afsvampning med**

TILLANTIN

AALBORG TAFFEL AKVAVIT.

Hedeselskabets Tidsskrift.

Nr. 4.

— 25. Marts 1942. —

63. Aarg.

Indtrædende Medlemmer indtegnes hos Selskabets Forretningsførere. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 Kr. eller en Gang for alle mindst 100 Kr. Større Bidrag modtages gerne. Korrespondancer og Afhandlinger bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Tidsskriftet udgaar ca. 15 Gange årligt og sendes uden Vederlag til Selskabets Medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Annoncepris 25 Øre pr. mm. Oplag 11,000 Eksempl.

Indhold: Hedeselskabets Hedeundersøgelser i Ribe Amt. — Statsskovenes Udbytte 1940—41. — Om Rydning af Hegn. — Plantningsforeningerne. — Litteratur: Balance- og Ventemassetabeller for Rødgran og Bøg. — Nye Plantagearealer. — Arbejd for Læplantning. — Der mangler Læplantning imod Øst. — Mindre Meddelelser. — Understøttelsesfondet for Hedeselskabets Tjenestemænd.

Hedeselskabets Hedeundersøgelser.

Af Afdelingsleder *Fridlev Thøgersen.*

I Aaret 1935 besluttede Hedeselskabets Bestyrelse, at der skulde indledes en systematisk Undersøgelse af Hedearealerne i Jylland, idet der ret ofte fra offentlige Myndigheder og Private bliver rettet Forespørgsel til Selskabet om Hedernes Udstrækning eller om visse Arealers Egnethed til Opdyrkning eller Tilplantning.

Der blev derefter stillet et mindre Beløb til Raadighed til Fremme af disse Undersøgelser, og det blev overdraget Hedeselskabets Afdeling for Undersøgelser og Forsøg at søge disse fremmet.

Arealet af Heder og Lyngbakker i Jylland omfattede efter Statistikken for 1907 ialt 310082 ha. I 1929 var Arealet formindsket med 81518 ha eller ca. 26 pCt. og udgjorde herefter 228564 ha. Der var saaledes i den mellemliggende Periode opdyrket eller tilplantet gennemsnitlig ca. 1,2 pCt. om Aaret.

Undersøgelseernes Formaal og Tilrettelægning.

Ved Hedeundersøgelserne tages der Sigte paa at klarlægge Betingelserne for Hedearealernes Udnyttelse ved Tilplantning eller Opdyrkning, og i Overensstemmelse hermed er lagt særlig Vægt paa Undersøgelsen af Jordbundsforholdene. Ved denne er foretaget Profilmåa-

linger ved Boring til 60—70 cm' Dybde, hvorved er bestemt Lagene af Mor (Lyngskjold), Blysand og Al samt Undergrundens Beskaffenhed. Boringerne er foretaget i et Antal, der har rettet sig noget efter Arealets Størrelse og Ensartethed. Jordlagene beskrives nærmere, især Muldlaget samt Allaget, hvor et saadant findes, og der gøres Optegnelser om, hvorvidt Undergrunden indeholder Sten og Grus. Det undersøges, om der er større »Indsande«. Om Vegetationen gøres der Optegnelser; ligeledes om Afvandings- og Højdeforhold. Det enkelte Arealers Form, Beliggenheden i Forhold til Veje, Byer, større Plantager m. v. og Adgangen til Mergel beskrives. Desuden indhentes for større Arealers Vedkommende Oplysninger om Afstanden fra Jordoverfladen til Vandstandshøjden i de nærmeste Brønde.

Endelig er Opmærksomheden henledt paa Hedepartier af særlig Skønhed, som der muligvis kan være Tale om at frede.

Ved Undersøgelserne i Marken er benyttet Maalebordsbladene i 1 : 20000. De paa disse Kort viste Lyngarealer er korrigeret ved Gennemgangen i Marken, og opdyrkede og tilplantede Arealer er kortlagt.

Jordbundens Karakterisering:

Ved Karakteriseringen af Jordbundsforholdene er benyttet følgende Betegnelser:

God Hede	Hedekær
Jævn god Hede	Lyngmose.
Simpel Hede	

Vurderingen af Jordbundens Kvalitet er foretaget saaledes:

God Hede:

5—12 cm Morlag (Lyngskjold), derunder 4—8 cm Blygsand, og Al i mindre end 30 cm Dybde, eller over 20 cm Mor og Muld, men ingen Blygsand eller Al.

Undergrunden er som Regel lerblandet.

Jævn god Hede:

Under 10 cm Mor, ofte over 10 cm Blygsand med Al under, eller ca. 5 cm Mor, og 10—15 cm Muld og ingen Al. Mellem Mor- og Muldlaget kan findes faa cm Blygsand.

Undergrunden er Sand.

Simpel Hede:

Almindeligvis under 5 cm Lyngskjold, ingen eller kun ringe Allag eller Allaget i stor Dybde (ofte Flyvesandsdannelser) og Sandundergrund.

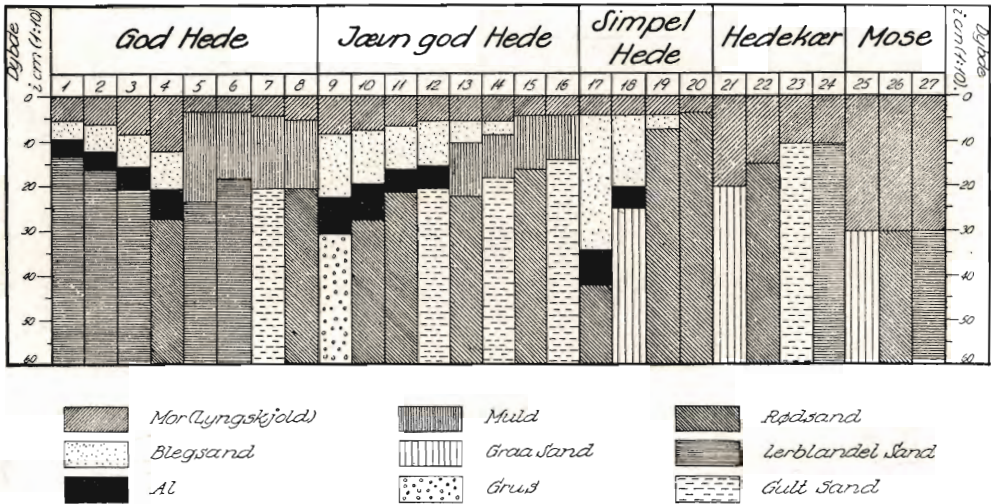
Hedekær:

Under 30 — ofte ca. 15 — cm Tørv (Mor) paa Sandundergrund, der kan være lerblandet. Ingen Al. Lyngbevokset eller lyngsprængt.

Mose:

Over 30 cm Tørv.

Der er nedenfor anført nogle Eksempler paa karakteristiske Profiler.

Karakteriseringen af de enkelte Arealer er derefter foretaget paa Grundlag af fornævnte Undersøgelser, og Maalene for de forskellige Jordlags Tykkelse er indført i dertil udfærdigede Skemaer. Hvert enkelt Borested er indtegnet paa Kortet. Desuden er indlagt Signatur for nye Landbrugsejendomme, der er opført paa eller ved Heden i Tiden siden Kortets Revision. Dette Materiale findes i Hedeselskabets Arkiv, hvorfor der ved Henvendelse til Selskabet vil kunne faas ret udførlige Oplysninger om de enkelte Arealer.

Undersøgelserne i Ribe Amt.

Undersøgelserne er foretaget i Aarene 1937 og 1938*). Arbejdet i Marken er udført af Landbrugskandidaterne *Aage Hornum* og *Bohardt Bach*.

At Ribe Amt tidligere har været rig paa Hede, men fattig paa Skov, vil fremgaa af følgende Tal fra statistiske Efterretninger:

	Ager og Eng	Hede Klit og Mose	Skove	Veje, Haver m. m.
1881	177019 ha	112578 ha	4968 ha	5633 ha
1907	197245 »	69373 »	26595 »	10160 »
1929	209162 »	48071 »	31849 »	15511 »

*) Den noget forsinkede Offentliggørelse af Beretningen skyldes Arbejdets midlertidige Afbrydelse paa Grund af Krigen.

Hedeundersøgelser i Ribe Amt.

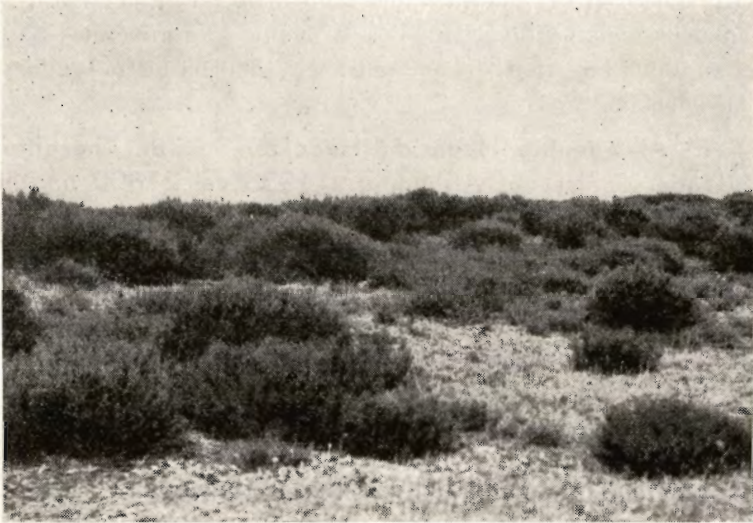
Herredsoversigt 1938.

Ved Undersøgelserne er benyttet Generalstabens Maalebordsblade, der med nogle Undtagelser er rettede i Aarene omkring 1918—10.

Herred	Efter Maalebordsbladene: Lyngklædt Areal (Hede, Hedekær og Højmose) ca. 1908—10	Det i 1908—10 lyngklædte Areal (Hede, Hedekær og Højmose) Fordeling i 1938						Det i 1938 lyngklædte Areal Fordeling								Hede i 1938		Efter Maalebordsbladene: Klit		Antal Landbrugsejendomme opført paa Heden siden ca. 1908—10
		1		2		3		4		5		6		7		8	9	1908—10 ikke tilplantet	Tilplantet siden ca. 1908—10	
		Opdyrket til Agermark		Tilplantet		Lyngklædt		Middelgod til god Hede		Simpel Hede		Hedekær		Lyngmose		Ialt (4+5+6)	Større samlede Arealer (over ca. 50 ha)			
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	ha	ha	ha	
Andst.	1257	489	39	112	10	656	51	54	8	26	4	118	18	458	70	198	50	—	—	ca. —
Gørding	2943	1985	67	71	2	887	31	223	25	162	18	273	31	229	26	658	175	—	—	„ 25
Malt.	3065	1072	35	561	18	1432	47	274	19	485	34	221	15	452	32	980	445	—	—	„ 15
Ribe.	2288	751	33	299	13	1238	54	413	33	384	31	241	20	200	16	1038	668	25	—	„ —
Skads	13965	7090	51	1442	10	5433	39	2064	38	1876	35	928	17	565	10	4868	2145	1198	140	„ 156
Slaugs	11512	4944	43	538	5	6030	52	2480	41	1745	29	741	12	1064	18	4966	3125	—	—	„ 156
V. Horne	15139	7402	49	825	5	6912	46	1131	16	3786	55	1773	26	222	3	6690	3520	3277	907	„ 159
Ø. Horne	6733	3758	56	98	1	2877	43	1437	50	526	18	530	19	383	13	2493	1250	—	—	„ 96
Ialt	56902	27491	48	3946	7	25465	45	8076	32	8990	35	4825	19	3574	14	21891	11378	4500	1047	ca. 607

I denne Oversigt er Hede, Klit og Mose altsaa slaet sammen i een Gruppe.

Efter Statistikken er Arealet af Ager og Eng herefter fra 1881 til 1929 forøget med 32143 ha eller 18 pCt. Arealet af Skove samt Veje og Haver er steget med henholdsvis 26881 eller 541 pCt. og 9878 ha eller 175 pCt., men Hedearealer, Klit og Mose er formindsket med 64507 ha eller 57 pCt.

Et Hedekær i Ribe Amt.

Men der er dog stadig betydelige Arealer af Hede, som endnu ikke er opdyrket eller tilplantet. De nu foretagne Undersøgelser af Lyngklædte Arealers Udstrækning, hvortil er benyttet Maalebordsblade fra 1908—10, belyser nærmere dette Forhold. Resultaterne fremgaar af hosstaaende tabellariske Oversigt.

Som det ses af Tabellen, var der i 1910 i Ribe Amt 56902 ha lyngklædt Areal, ikke lyngklædte Klitter altsaa undtaget. Heraf er opdyrket 27491 ha eller 48 pCt. og tilplantet 3946 ha eller 7 pCt. I Amtets forskellige Heder er der i de sidste 30 Aar opdyrket fra 33 til 67 pCt., og beplantet fra 1 til 18 pCt. af den tidligere Hede, altsaa lidt mere end i Aarene 1881—1929. Med en tilsvarende Udvikling fremtidig vil der efter ca. 30 Aars Forløb ikke være ret meget mere dyrkbar Hede tilbage i Amtet.

Disse Tal kan da tages som Udtryk for den store Udvikling, der har fundet Sted med Hensyn til Hedens Kultivering. Store Hedeflader er afløst af veldyrkede Marker, og der har i stort Omfang, ofte ved særligt interesserede Mænds Indsats, rejst sig værdifulde Skove paa tidligere øde Strækninger.

Ribe Amt er da ogsaa et af de Amter, hvor der i de sidste Par Menneskealdrer er gjort særlig meget for at faa Heden bragt under Kultur.

Med Hensyn til Jordboniteten i den Hede, der ikke er udnyttet, viser Oversigten, at der endnu findes godt 8000 ha af jævn god til god Hede, medens der af simpel Hede, som næppe kan anvendes til Dyrkning, er ca. 9000 ha. Af Hedekær findes ca. 4800 ha og af lyngbevokset Mose ca. 3600 ha.

Af egentlig Hede og Hedekær var der herefter ved Undersøgelsernes Afslutning i 1938 ca. 21800 ha tilbage.

For at faa en Orientering om i hvor høj Grad disse Arealer ligger spredt eller samlede, er i Tabellen medtaget en Rubrik, der viser det samlede Areal af Hede og Hedekær paa mindst 50 ha's Størrelse. Af saadanne Arealer findes i Amtet ialt 65, der tilsammen udgør 11378 ha. De enkelte af disse Arealer, hvis Beliggenhed iøvrigt fremgaar af vedhæftede Kort, skal i det følgende gøres til Genstand for en kort Omtale, idet Sognene tages i alfabetisk Rækkefølge.

Aal Sogn.

1. I Aal Sogn er beliggende umiddelbart Vest for Vrøgum og Aal Plantager et ca. 400 ha stort Hedearreal af simpel Beskaffenhed. Det er kuperet og bestaar for en stor Del af Flyvesandsdannelser. Klitterne Revlsbjerg (ca. 15 ha) og Hvidebjerg (ca. 22 ha) er beliggende paa Arealet. Terrænet er meget smukt og forskønnes yderligere af tre Søer, nemlig Holm Sø (ca. 10 ha), Helle Sø (ca. 4 ha) og Selager Sø (ca. 4 ha). Mindre Arealer af Heden er opdyrket.

Kommunevejen Oksbøl—Grærup—Børsmose passerer Arealets Syd- og Vestgrænse.

2. I samme Sogn findes endvidere *Børsmose* Hede, stor ca. 225 ha, der ligeledes er et ujævnt Flyvesandsareal. Der gaar Kommuneveje gennem Arealet.

Aastrup Sogn.

3. I Sognets nordøstlige Del Vest for Klelund Plantage henligger ca. 175 ha. Heraf er den sydvestlige Del, ca. 60 ha, jævn god Hede, medens Resten er præget af Vinderosioner og er af ujævn, tør og simpel Beskaffenhed. Vejforholdene er ikke gode.

Alslev Sogn.

4. I Sognets østlige Del Syd for Varde Søndre Plantage er beliggende ca. 175 ha middelgod Hede, herunder medregnet et Parti (ca. 15 ha), som er Hedekær. Arealet grænser mod Øst omrent til Varde—Esbjerg Landevej.

De Smithskes = T-ØRVEVÆRKER. =

Anerkendte og udbredte over hele Skandinavien.

- Vi leverer: 1) Presseværker med Transportbaand.
2) Presseværker med Rullebord.
3) Vaad-Ælteværker med eller uden Hestegang.

AKTIESELSKABET

DE SMITHSKE

JERNSTØBERIER OG
MASKINVÆRKSTEDER

Aalborg.

Grundlagt 1834.

Telefon 6696.

Hotel Herning.

Telf. 21-41.

▼
Byens første Hotel.

SKIVE

DISKONTOBANK

Kontortid 9-12 og 2-5

Filial i Haderup

„Cimbria“

Tømmerhandel

Aktieselskab

AABENRAA

SENLAR

Frugt The

Et forædlet
Produkt —

forfriskende

og velsmagende

IVERSEN & LARSEN A/S

REMINGTON

Bedste og mest benyttede
Skrivemaskine.
Eneforhandler for Danmark:

L. KRISTENSEN

75, Raadhuspladsen,
København V.

TIL ALLE SLAGS BYGNINGER

TAG- OG VÆGBEKLEDNING

* * *
DANSK ETERNIT FABRIK A/S
AALBORG
SALGSKONTOR: KAMPMANN-
GADE 2 - KØBENHAVN V.

Hammerum Hærpeds Spare- og Laanekasse,

Herning

Telf. 10 og 314

Østergade 6

Kontortid

10-12 $\frac{1}{2}$, og 14 $\frac{1}{2}$ -17

●
Indhent Tilbud
●

Annoncér i

Hedeselskabets

Tidsskrift

ANDELS-PENSIONSFORENINGEN

Rosenhørn Alle 1 Tlf. Central 2728-15157. (Gensidigt Pensionsforsikringselskab.)

København V.

Pensionsforsikringer, Liv-, Overlevelses og Børnerenter.

Aktieselskabet

CARLSBERG TEGLVÆRK

Middelgade 14, Randers — Telefon 1515

Carlsberg Teglværk: Randers 174

Faarup Teglværk: Faarup 10

Anvend Tørvestrøelse ved Dræning.

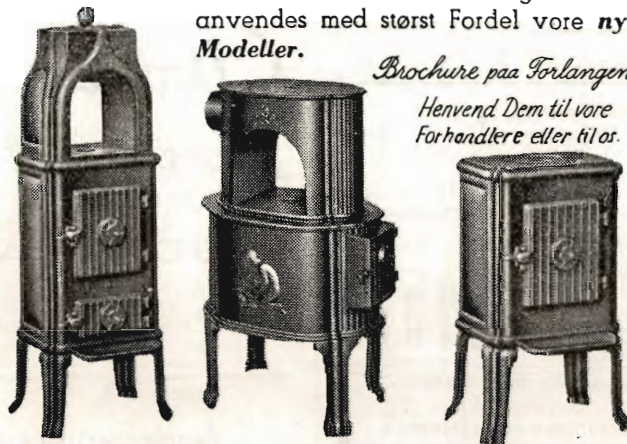
Paa Jorder med fintsandet Undergrund kan en Tilsanding af Drænrørene forebygges ved Anbringelse af et Lag Tørvestrøelse („Hundekød“) omkring Stødfugerne, ligesom Tørvestrøelse med Fordel benyttes ved Dræning i stiv Lerjord. Spørg Hedeselskabet.

RIBE *Brændeovne og Tørveovne*

Til indenlandsk Brændsel og Briketter anvendes med størst Fordel vore *nye Modeller.*

Brochure paa Forlangende

*Henvend Dem til vore
Forhandlere eller til os.*

A/S RIBE JERNSTØBERI · RIBE
GRUNDLAGT 1848 · TELEFON 261 & 262

SOPHUS BERENDSEN A/S

V. FARIMAGSGADE 41
KØBENHAVN V

KANNIKEGADE 18
AARHUS

ALT ENTREPRENØRMATERIEL

DAMP- OG DIESELLOKOMOTIVER
GRAVEMASKINER - TIPVOGNE - SPOR

LEVERANDØR TIL HEDESLSKABET

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:

Nordjyllands

Kulkompagni

Nørresundby

Telefon 4227 - 4228

Fabrik: Kaas

Telf. Kaas 11.

Er Smørret haardt

— **saa** skulde De engang
prøve at bruge det smi-
dige og smørbare

Alfin Smør

Ekstrabehandlet smi-
digt Smør — strækker
længere og er billi-
gere i Brug.

MARGARINEFABRIKKEN „ALFA“ A/S

Tørvepresseren „RIMAS“

Model 1942 med mange nye Forbedringer, uovertruffen i Produktionsevne og Driftssikkerhed.

Tørvevogne og Brædder, Ælteværker, Motorer og Traktorer, Generatorer til Dieselmotorer og Traktorer.

Forlang Referencer og Tilbud samt alle øvrige Oplysninger hos Deres Forhandler eller direkte hos

Ringsted Jernstøberi & Maskinfabrik A|

Indgiv Deres Bestilling i god Tid. Telf. Ringsted 48.

5. *Toftnæs Hede*, ca. 2 km Nord for *Toftnæs By*, i samme Sogn udgør ca. 100 ha overvejende ret god Hede med Partier af ringere Beskaffenhed. Den nordlige Del af Arealet (ca. 65 ha) er forholdsvis jævn, Resten kuperet. Der er ca. $\frac{1}{2}$ km til god Kommunevej.

Ansager Sogn.

6. 175 ha Syd for *Ansager By* mellem *Elbæk* og *Ansager Plantager*. Den nordlige Del er overvejende Hedekær; ca. 75 ha mod Syd er derimod simpel Hede, kuperet og med karakteristiske Virkninger af Vinderosioner i Form af Indsande og Partier af Grus og Stensletter. Der gaar Kommunevej tæt forbi Arealet.
7. 125 ha i den nordøstlige Del af Sognet grænsende mod Nord og Vest til *Grindsted Aa* er svagt kuperet, middelgod Hede, som ligger tæt op ad ca. 50 ha *Lyngmose*. Arealet har daarlig Adgang til Veje.
8. 75 ha Nordøst for *Krogager Station* bestaar af flad, jævn god Hede med ca. $\frac{1}{2}$ km til Kommunevej.
9. 55 ha Syd for *Ansager Aa* og mod Vest grænsende til *Elbæk Plantage* er simpel, kuperet Hede, partivis med Indsande. Mod Nord grænser Arealet til Kommunevej.
10. 50 ha Sydvest for *Stenderup* mod *Starup Sogneskel*. Terrænet er svagt bølgeformet. Jordboniteten er jævn god. Mod Nord grænser Arealet til Kommunevej.

Brøndum Sogn.

11. I *Brøndum Sogn* findes 75 ha beliggende Nordøst for *Forumlund* og Øst for *Varde—Esbjerg Landevej*. Arealet er ret jævnt og bestaar af middelgod til god Hede. Da Undersøgelsen foretoges var Opdyrkning planlagt for en Del af Arealet. Vejforholdene er ret gode.

Bække Sogn.

12. Nord for *Gispel Mose* i *Bække Sogn* findes et ca. 50 ha stort, svagt kuperet Areal af overvejende middelgod Bonitet; ca. 10 ha, der strækker sig midt gennem Arealet, er af noget ringere Beskaffenhed. Arealet grænser til ca. 30 ha Hede i *Vorbasse Sogn*.

Grene Sogn.

13. *Grene Sogn* har Nord for *Billund By* ca. 100 ha af jævn god Hede, idet dog en mindre Del i den sydlige Del er lidt ringere. Mod Nord grænser Arealet til Kommunevej og mod Syd nær til *Landevej*.
14. 90 ha i samme Sogn, beliggende ca. 2 km Syd for *Grene Kirke* og Vest for *Plovslund*, er ret god for Hovedpartens Vedkommende. Et Parti paa ca. 10 ha er vaad Jord. Omkring »*Pladderhøj*« findes ca. 10 ha kuperet og simpel Hede. Der gaar Kommunevej gennem den nordlige Del af Arealet.
15. 75 ha ca. $\frac{1}{2}$ km Nord for *Grene Kirke*, beliggende ved *Vejle—Grindsted Landevej*. Heden er af ret god Beskaffenhed, men noget splittet paa Grund af spredte Opdyrkninger.
16. 70 ha Nord for nævnte *Landevej* er af tilsvarende Bonitet. Det grænser mod Vest til ca. 50 ha Hede i *Grindsted Sogn*.
17. 120 ha beliggende i den sydvestlige Del af Sognet Øst for *Utoft Plantage* er for den nordvestlige og sydøstlige Dels Vedkommende jævn Hede af middelgod Beskaffenhed; en Del er vandlidende. Den sydvestlige Del af Arealet omkring »*St. Raabjerg*«, ialt ca. 70 ha, er derimod kuperet og simpel Jord. Terrænet omkring *St. Raabjerg* er meget smukt, og der fin-

des en karakteristisk og dyb »Vindgryde«. Der gaar daarlig Vej over Arealets østlige Del.

Grindsted Sogn.

18. *Grindsted* Sogn har i den sydvestlige Del et samlet Hedeareal paa ca. 400 ha. Den østlige Del, omkring 300 ha, er flad med middelgod Jordbund; ca. 75 ha heraf, beliggende Nord for »Sortebjerge«, er vandlidende og partivis med mindre Tørvedannelse. To mindre Partier bestaar af simpel Hede.
Den vestlige Del af Arealet, ca. 100 ha, strækker sig fra Sortebjerge i Øst til Eg Plantage; dette Areal er svagt kuperet og bestaar af simpel Hede og Indsande. Det grænser mod Sydøst til gruslagt Kommunevej. Arealet grænser til ca. 125 ha i Ansager Sogn.
19. 350 ha i den nordvestlige Del af Sognet er jævn og ret god Hede med enkelte vandlidende Partier. Det støder til ca. 125 ha i Hoven Sogn (Paa-bøl Hede). Vejforholdene er daarlige; der er ca. 1 km til Kommunevej.
20. Ca. 225 ha, omtrent 1,5 km Sydvest for Grindsted By, er ligeledes overvejende jævn og ret god Hede, ca. 35 ha mod Sydøst dog simpel og med Indsande. Et Parti af den vestlige Del, Lindemose, der udgør ca. 10 ha, er Hedekær. Der gaar Kommunevej over Arealets østlige Del.
21. 75 ha beliggende ca. 2 km Nordvest for Grindsted By og Vest for Aageslund Plantage er et fladt Hedeareal, overvejende af middelgod Beskaffenhed; den sydlige Del synes dog at være lidt simplere. Et Parti mod Nordøst bestaar af Hedekær. Vejforholdene er gode, idet Arealet gennemskæres af Kommunevej.
- 21a. (Nummeret mangler paa Kortet.) 75 ha beliggende Nord for Sønderkjær Bæk og Vest for Grindsted—Filskov Vejen er jævn, middelgod Hede med daarlige Vejforhold.
22. 70 ha Øst for Grindsted Plantage er flad og middelgod Hede, som gennemskæres af Grindsted—Brande Jernbane. Adgangen til offentlig Vej er ikke god.
23. 55 ha, *Nollund* Hede, er beliggende i den nordvestlige Del af Sognet ca. ½ km Vest for S. Omme Landevej. Arealet er fladt, og Jordbunden er middelgod.
24. 50 ha Nord for Dyvelsrække er jævn Hede af middelgod Beskaffenhed. Der er Kommunevej gennem Arealets vestlige Del.
25. 50 ha mod Øst i Sognet grænsende til Grene Sogneskel er ligeledes jævn og ret god; det grænser mod ca. 70 ha Hede i Grene Sogn. Adgangen til offentlig Vej er daarlig.

Hejnsvig Sogn.

26. I *Hejnsvig* Sogn findes ca. 325 ha i den sydvestlige Del, Nord og Øst for Lundgaard Plantage. Heraf udgør Donslund Sande ca. 60 ha. Dette Areal er stærkt kuperet og bestaar af Indsande og Hede af Flyvesand. Sydvest herfor ligger ca. 50 ha svagt kuperet Hedejord af noget bedre Beskaffenhed. Ca. 35 ha Nord for Lundgaard Plantage er Hedekær; Resten, ca. 145 ha, er simpel Jord og grænser mod Øst til Landevej. Vejforholdene iøvrigt ikke gode.
27. *Hejnsvig* Sande, *Klink* Sande, *Klinksø* m. v. udgør ca. 200 ha, beliggende 3 km Syd for Hejnsvig By, er gennemgaaende jævn, men en Del gennembrudt af opdyrkede Partier, og Jordbundsforholdene er uensartede. Heraf

- er ca. 110 ha jævn god Hede. 60 ha er Indsande (Hejnsvig Sande) og simpel Hede, og ca. 30 ha (Klink sø) er Hedekær. Kommunevej over Arealet.
28. 100 ha findes Øst for Trøllund. Den sydlige Del af Arealet (ca. 50 ha) er svagt kuperet og bestaar af middelgod Hede. Den nordlige Del (ca. 45 ha) er overvejende Hedekær. Et mindre Parti (ca. 5 ha) Nord for Præstesø er mere kuperet og af simpel Beskaffenhed.
29. 60 ha i den sydøstlige Del af Sognet og Syd for Hejnsvig—Vorbasse Vejen er svagt kuperet, overvejende middelgod Hede med nogenlunde Vejforhold.

Henne Sogn.

30. *Henne Sogn* har 400 ha mellem Klitterne Vest og Sydvest for Henne By. Det er svagt kuperet, overvejende Flyvesandsarealer. Der gaar Kommunevej gennem den østlige Del af Arealet, men iøvrigt er Vejforholdene daarlige.
31. 350 ha grænser mod Engene langs den østlige og nordlige Side af Filsø. Det er et fladt Areal, overvejende vandlidende Hede og Kær, stedvis med Bevoksninger af Graapil og med smaa Tagrørssumpe. Der gaar Kommunevej langs den østlige Side af Arealet.
32. 70 ha Sydøst for Dyreby og grænsende mod Ovtrup Sogneskel er noget kuperet Hede af jævn god Beskaffenhed med ret gode Vejforhold. Der gaar Kommunevej gennem Arealet.

Ho Sogn.

33. I *Ho Sogn* findes Vest for Vesterballe ca. 70 ha simpel Hede — væsentlig Flyvesand — med Kommunevej langs Arealets Sydside.

Hostrup Sogn.

34. 55 ha beliggende Nord for Sælborg og Øst for Marebæk Plantage bestaar for den nordlige Halvdels Vedkommende af simpel Hede, hvorimod Jordbunden mod Syd er af middelgod Beskaffenhed. Der er daarlige Vejforhold.

Janderup Sogn.

35. *Janderup Sogn* har ca. 100 ha Hede i Sognets nordvestlige Del. Arealet er jævnt, Jordbunden jævn god, men Vejforholdene daarlige, idet der er ca. 1½ km til nærmeste offentlige Vej.

Kvong Sogn.

36. I *Kvong Sogn* udgør Kvong Hede ca. 100 ha beliggende Sydvest for Starbæk Vandmølle. Arealet er svagt bølgeformet, og Jordbunden er middelgod til god. Vejforholdene er gode, idet Arealet mod Syd grænser til Kommunevej. Heden grænser til ca. 60 ha Hede i Lyne Sogn i Ringkøbing Amt.

Lindknud Sogn.

37. 235 ha beliggende Vest for Hovborg og Nord for Klelund Plantage bestaar af overvejende kuperet høj, tør og simpel Hede — partivis Indsande — med daarlige Vejforhold. Arealet grænser til ca. 100 ha i Starup Sogn.
38. I samme Sogn findes Nord for Hovborg ca. 125 ha overvejende jævn og ret god Hede. Mod Syd er et Parti — ca. 15 ha — dels simpel Jord, dels Kær. Arealet gennemskæres af Grindsted—Holsted Landevej.

39. 85 ha — *Risbøl Sande* — Nord for Hovborg Plantage er kuperet og simpel Hede med Indsande og afføgne Partier. Kommunevej gaar gennem den nordlige Del af Arealet.

Lønne Sogn.

40. I *Lønne Sogn* er 75 ha beliggende Sydvest for Lønne Kirke. Det er jævn overvejende simpel Hede (Flyvesand) med Partier, der er blottet for al Vegetation paa Grund af Vindens Virkning. Et Par mindre Partier er Hedekær. Der er Kommunevej forbi Arealet.

Nordby Sogn.

41. I *Nordby Sogn* findes Øst for Rindby ca. 200 ha. Det er et ret jævnt Flyvesandsareal, stærkt præget af Vinderosioner.

Næsby Sogn.

42. 275 ha er beliggende i Sognets vestlige Del Syd for Skonager Trinbræt. Den sydøstlige Del — 150 ha — er jævn og bestaar af ret god til god Hede. Den nordvestlige Del — ca. 125 ha — er svagt kuperet med middelgod Jordbund. Midt paa Heden ligger den ca. 6 ha store »Kløftbjerg«, der er dannet af Flyvesand og mod Vest »Risbjerg«, hvorfra strækker sig en høj ca. 1/2 km lang og 50 m bred Sandrevle i Retning mod Kløftbjerg. I Hedens sydlige Del findes »Langemose Bjerge«, der ligeledes er en høj Sandrevle.

Arealets Vejforhold er ikke gode, men der opgives at være projekteret en ny Vej igennem Heden.

43. 100 ha Syd for Møgelbjerg er overvejende jævn middelgod til god Hede med daarlige Vejforhold.

Oksby Sogn.

44. I *Oksby Sogn* findes *Kallesmærsk Hede*, et ca. 1400 ha stort Areal beliggende Nord for Oksby og Blaavand. Det er et udpræget Flyvesandsareal med stærkt varierende Terrænforhold. Store Partier — 3—400 ha — er helt eller delvis græsklædt og som Regel vandlidende. Ret anselige Partier bestaar af højere liggende ofte stærkt kuperede Hedepartier af simpel Beskaffenhed, der stedvis er »afføget« og blottet for Vegetation. Det store Areal frembyder saaledes mange Variationer.

Heden omslutter ca. 100—150 ha Klit.

Der gaar Kommunevej gennem Arealet, men iøvrigt er der daarlige Vejforhold.

45. 150 ha Nord for Mosevraa Kirke er kuperet og simpel Hede (Flyvesand) med et Par kæragtige Partier. Der gaar Kommunevej gennem Arealet.
46. 125 ha Øst for Blaavand Fyr er et svagt kuperet Flyvesandsareal med Kommunevej gennem den sydlige Del af Arealet.
47. 55 ha simpel Hede og Flyvesandsareal grænser mod fornævnte ca. 400 ha Hede i Aal Sogn. Kommunevej gennemskærer Arealets sydlige Del.

Ob ekær Sogn.

48. Umiddelbart Syd for Fæsted Mose findes et ca. 200 ha stort, fladt Areal af Hedekær, som der var Planer om at opdyrke i Forbindelse med Mosen. Der er Kommunevej over Arealet.

Seem Sogn.

49. I *Seem Sogns* østlige Del er beliggende *Varming Hede*, ca. 350 ha, som

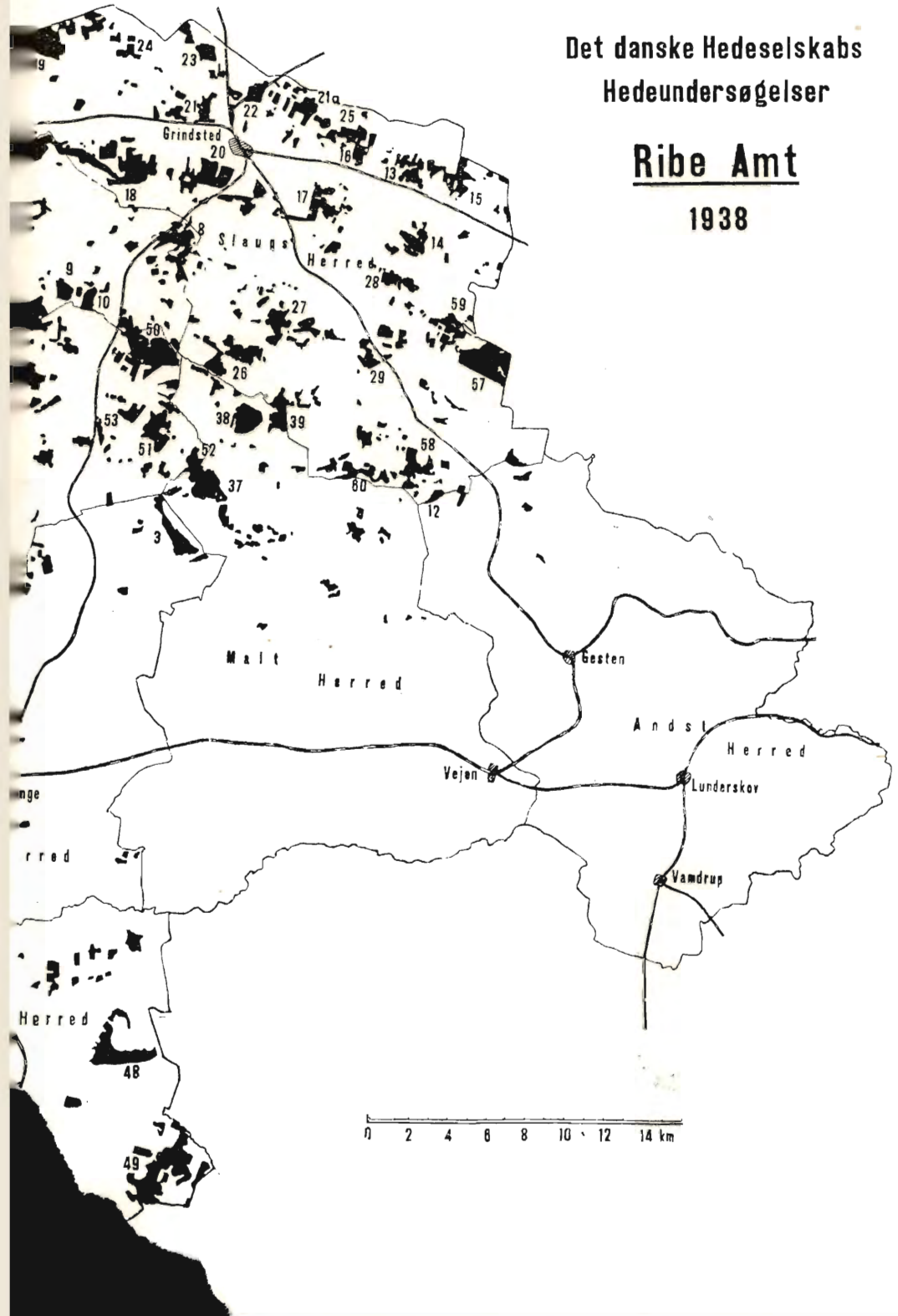

- Hede
- Klit
- Herredsgrense

Det danske Hedeselskabs
Hedeundersøgelser

Ribe Amt

1938

er svagt kuperet. Jordbunden er i den nordlige Del hovedsagelig tør og simpel, mod Syd derimod jævn god med smaa Partier af Kær. Arealet gennemskæres af Ribe—Haderslev Landevej.

Starup Sogn.

50. Nordøst for Tofterup Station mellem Ansager Aa og Skovsende Plantage findes ca. 350 ha overvejende jævn Hede af middelgod Beskaffenhed, men med daarlig Adgang til offentlig Vej.
51. 120 ha, Vest for Galstho, er ligeledes jævn og ret god Hede. Vejen Galstho—Starup gaar over Arealet.
52. Ca. 100 ha findes Sydøst for Galstho, hvoraf ca. 75 mod Øst er ujævn og simpel Jord, medens ca. 25 ha mod Vest bestaar af Hedekær. Der er ca. $\frac{1}{2}$ km til Kommunevej mod Nord. Arealet grænser mod ca. 235 ha i Lindknud Sogn.
53. 75 ha er beliggende Syd for Hesselho. Det er overvejende svagt kuperet Hede bestaaende af middelgod Jord; ca. 15 ha mod Syd er Hedekær. Arealet passerer af Vejen Galstho—Starup.

Sønderho Sogn.

54. I den nordlige Del af Sognet findes et ca. 300 ha stort Flyvesandsareal, der gennemskæres af Vejen Nordby—Sønderho.

Thorstrup Sogn.

55. I *Thorstrup* Sogn er den ca. 370 ha store Nørholm Hede beliggende i den østlige Del af Sognet ved Varde Aa. Arealet er temmelig kuperet. Jordbunden er overvejende jævn god med vaade Partier af Kær og med flere smaa Søer. Mindre Partier er Indsande. Denne Hede er fredet. Der gaar Kommunevej gennem Arealet.

V. Vested Sogn.

56. I dette Sogn findes S. Farup Hede, ca. 118 ha, beliggende Øst for V. Vested St. Arealet er ret jævnt og Jordbunden ret god, stedvis vaad, med Partier af Hedekær. Hist og her findes Indsande og simpel Jord. Paa Arealet er der en lille Sø paa ca. $1\frac{1}{2}$ ha. Der er ca. 1 km til offentlig Vej.

Vorbasse Sogn.

57. Ind i den østlige Del af Sognet strækker sig ca. 350 ha af Randbøl Hede, hvis øvrige Del er beliggende i Vejle Amt. Den vestlige Rand af Heden er stærkt kuperet. Jordbunden er almindeligvis af simpel Beskaffenhed, men enkelte Partier er bedre og har stedvis en kæragtig Karakter. Arealet er fredet.
58. Ca. 150 ha Syd for Vorbasse bestaar overvejende af kuperet Terræn og er ligeledes simpel Jord; smaa Partier er lidt bedre eller af kæragtig Beskaffenhed. Arealet er meget smukt med flere smaa Søer og synes egnet til Fredning. Til dets sydvestlige Del grænser ca. 8 ha Egekrat. Vejforholdene er ikke gode.
59. 75 ha i den nordøstlige Del af Sognet er jævn, tør og simpel Hede. Der gaar Kommunevej tæt forbi den vestlige Del af Arealet.
60. 60 ha Sydøst for Høllund og Syd for Hjortebjerg Plantage er stærkt kuperet og daarlig Hede. Det grænser mod Syd til Holme Aa. Vejforholdene er ikke gode.

Ølgod Sogn.

61. Nordøst for Ølgod By er beliggende ca. 325 ha svagt kuperet overvejende

- god Hede med opdyrkede Partier. Der anlægges nye Veje paa Arealet.
62. Ca. 75 ha i den vestlige Del af Sognet har lignende Terrænforhold. Det er jævn god til god Hede med Kommunevej over Arealet.

Øse Sogn.

63. I Øse Sogn findes ca. 125 ha beliggende Øst for Abildhede og Syd for Holme Aa. Det er overvejende jævnt. Den nordlige Del af Arealet (ca. 80 ha) bestaar af middelgod Hedejord med et mindre Kærparti. Den sydlige Del er Kær. Adgangen til Vej er ikke god.
64. Ca. 95 ha findes i den nordlige Del af Sognet, Nord for Gravlund Station. Den nordlige Del (ca. 45 ha) er kuperet og simpel Hede, stedvis med Indsande og afføgne Partier. Den sydlige Del er svagt kuperet og bestaar af middelgod til god Hede (ca. 40 ha) samt af et Stykke Hedekær (ca. 10 ha). Vejforholdene er daarlige.

Af de ca. 11378 ha Hede og Hedekær i Ribe Amt, som er samlet i Arealer paa mindst 50 ha, er ca. 5550 af jævn god Bonitet, medens Resten, ca. 5828 ha, er af ringere Beskaffenhed. I Forbindelse med disse Arealer findes desuden ca. 1100 ha Mose.

Som allerede berørt, er Opdyrkningen af Heden skredet stærkt frem. Dette fremgaar ogsaa af, at der ved Undersøgelserne er optalt 607 nye Landbrugsejendomme, som helt eller i Hovedsagen er baseret paa tidligere lyngklædte Arealer, og som altsaa er oprettet siden ca. 1910. Samtidig er i de store Plantager, som efterhaanden er vokset op, saa de nu giver Læ og præger Egnen, skabt Muligheder for Beskæftigelse af mange Mennesker.

Dette har igen givet Anledning til, at der har rejst sig hele Byer, hvor der tidligere kun var faa Gaarde og Huse. Den tidligere Hedeegn er gennemskåret af Jernbaner, hvoraf flere samler sig om Grindsted, der er blevet et nyt Knudepunkt i Amtets nordøstlige Del.

Der saaledes sket store Fremskridt med Hensyn til Udnyttelsen af tidligere uproductive Hedejorder, men som det fremgaar af det foregaaende, henligger der endnu store Arealer, som kan indtages til Kultur ved Opdyrkning eller Tilplantning.

Men samtidig har man søgt at bevare enkelte Hedepartier, der kan vidne om, hvorledes denne Del af Landet tidligere har set ud. For dette Formaal er der som nævnt foretaget Fredning af Nørholm Hede og Randbøl Hede. Af sidstnævnte Areal, der gennemskæres af den gamle Hærvej, er Hovedparten beliggende i Vejle Amt. Desuden er der enkelte andre Arealer i Amtet, som der maaske kan være Tale om at indtage til Fredning.

Statsskovenes Udbytte 1940-41.

Direktoratet for Statsskovbruget har i Januar d. A. udsendt »Oversigt over de danske Statsskoves Udbytte af Ved og Penge for Finansaaret 1940/41«.

Distrikterne er delt i Grupper som hidtil, nemlig: B. de egentlige Skovdistrikter, C. Hedeskove og ikke fuldt producerende Distrikter, og D. Lystskovdistriktet.

VEDUDBYTTE.

Den skovede Vedmasse af alle Træarter paa samtlige Distrikter med Undtagelse af Lystskovdistriktet udgjorde i 1940/41 ca. 614000 m³, hvilket er ca. 245200 m³ eller ca. 66 pCt. mere end de paagældende Distrikters normale Hugstetæt.

Grunden til den høje Forrentningsprocent for alle Distrikterne er den, at der ved Pligthugsterne er sket en betydelig Kapitaludtagning.

I Forhold til Distrikternes normale, planmæssige Hugst har Finansaarets hugstkvan- tum — bortset fra Hugsten paa Lystskovdistriktet — som nævnt udgjort ca. 166 pCt. og dets Salgskvan- tum ca. 136 pCt. Hvorledes Resultatet vilde have stillet sig i Tilfælde af normal Skovning og Salg er vanskeligt at opgøre, da flere Konti end Konto for Salg af Træeffekter og Skovningskontoen har været paavirket af de ekstraordinære Forhold; men en tilnærmet Analyse af Forholdet udviser, at Forrentningen af den bogførte Værdi og Ejendomsskyldværdien i Tilfælde af normal Hugstbenyttelse vilde have været henholdsvis ca. 7½ pCt. og ca. 7 pCt. Ved Sammenligning med andre Skovbrug maa det erindres, at Statsskovene har solgt Hovedparten af Brændet ca. 1,50 Kr. pr. m³ under de gældende Maksimalpriser og at Arbejds- lønnen i Statsskovene ligger højere end i de private Skove.

Skovet Vedmasse 1940—41.

Distrikts Gruppe	Total Areal ha	Eg m ³	Bøg m ³	Naaletræ m ³	Forsk. Løvtræ m ³	Ialt Hugst m ³	m ³ pr. ha bevokset Areal
B.	35878	19272	258663	128441	40582	446958	14,1
C.	34636	3731	10096	146979	6290	167096	6,6
D.	1887	1026	9934	1494	2275	14729	11,6
B. + C. + D.	72401	24029	278693	276914	49147	628783	10,8

Ovenstaaende Tabel viser den skovede Vedmasse for de enkelte Grupper af Distrikter samt Hugsten i m³ pr. ha bevokset Areal.

Af den ovennævnte skovede Vedmasse ca. 614000 m³ var 238919 m³ eller 39 % Gavntre og fordelt til Træarterne var Gavntreprocenten: Eg 62 % Bøg 21 %, Naaletræ 52 % og 18 % til Forsk. Løvtræ.

De relativt lave Gavntreprocenter giver Udtryk for, at Brændeproduktio- nen er søgt fremmet mest muligt ved Hugst fortrinsvis i Bevoksninger af ringe Kvalitet.

I ovenstaaende Tabel er ikke medregnet Stødbrænde, der er i Finansaaret optaget 124000 rm Stødbrænde, hvoraf 27986 rm er optaget og solgt for Skovvæsenets egen Regning medens Resten er optaget af Kommuner, Entreprenører samt Arbejdsløse til eget Brug.

Bruttomiddelprisen i Skoven pr. m³ solgt Vedmasse fremgaar af følgende Skema:

Distriktsgruppe	Eg	Bøg	Naaletræ	Forsk. Løvtræ	Alle Træsorter
B.	31,57	19,93	21,26	19,52	20,93
C.	22,17	18,28	16,45	15,70	16,65
D.	30,62	18,92	20,08	15,53	19,82
B. + C. + D. . .	30,05	19,83	18,75	18,79	19,66

PENGEUDBYTTE.

Bruttoindtægten udgjorde — Lystskovdistriktet undtaget — ialt 13521849 Kr., Udgifterne beløb sig til 9428870 Kr., heraf udgjorde Forrentningsudgiften 1188063 Kr.

Nettoindtægten af samtlige Distrikter — Lystskovdistriktet undtaget — har udover 4½ pCt. Forrentning af den bogførte Værdi udgjort 4092979 Kr.

Endvidere anføres i Oversigten, at Afsætningsforholdene i Finansaaret har været fuldstændig præget af Krigssituationen og de deraf følgende Restriktioner med ubegrænset Efterspørgsel for saa godt som alle Effektgruppers Vedkommende, og det var derfor nødvendigt at rationere Salget, hvilket i Hovedsagen skete ved at tildele Statsskovenes tidligere Kunder Træ i Forhold til deres Forbrug i de nærmest foregaaende Aar. Herudover har Statsskovene i stor Udstrækning maattet paatage sig Leverancer af Ege- og Naaletrætømmer til forskellige samfundsvigtige Anvendelser: Skibsbygning, Havnebygning, Tændstikproduktion m. v.

Der blev i Finansaarets Løb i Statsskovene solgt 122762 hl Generatorbrænde.

Maksimalpriserne af 20. Decbr. 1940 for Gavntræ af Naaletræ betød for Statsskovenes Vedkommende en Stigning af Tømmerpriserne paa ca. 10 %.

Handelen med Løvtrægavntræ kom sent i Gang, idet man afventede Fremkomsten af Maksimalpriser for disse Effekter. Maksimalprisen af 15. Januar 1940 betød vel en Prisforhøjelse i Forhold til forrige Finansaar, men Prisstigningen var ikke større end at Prisen paa det mindst værdifulde Gavntræ (Svellekævler, Træskokævler m. v.) kom til at ligge ganske nær de højeste Brændepriser.

Der blev efterhaanden paalagt Statsskovene en Ekstrahugst af Brænde svarende til 100 % af den normale Brænde-hugst, og Hugsten af Gavntræ har ogsaa ligget betydelig over den normale, planmæssige Hugst, selv om den ikke blev forceret i samme Maalestok som Brænde-hugsten.

Udgifterne til Direktoratet for Statsskovbruget og Skovreguleringen, der for Finansaaret 1940/41 udgjorde 13219 Kr., er ikke medregnet i Oversigten.

H. Kelp.

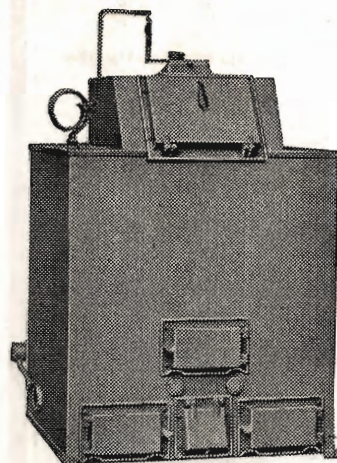
Tørvepresseværker
Tørveælteværker
Tørvegravemaskiner

PEDERSHAAB MASKINFABRIK A/S

KØBENHAVN
Fuglebakkevej 108
Tlf. 14066 C.

BRØNDERSLEV
Tlf. 450 (4 Lin.)

AARHUS
Park Alle 15
Tlf. 11400

Centralvarme- Kedler & -Kofurer

Specielle Konstruktioner
for Fyring med Tørv og
Brænde.

A. BOLL

Maskinfabrik

Herning — Telf. 326

Herning Hede- & Discotobank.

10—12½, 2½,—5.
Telefon 5, 273 og 720.

A/S L. Hammerich & Co.
Specialforretning i Bygnings-
artikler. Grundlagt 1854.
Telefon Nr. 7050 (3 Linier).
Aarhus.

40 % Kaligødning

er i Aar ogsaa delvis rationeret.
Den bør derfor anvendes, hvor
den giver størst Fordel, nemlig
til følgende Afgrøder:

Kløver og andre Bælgplanter samt
vedvarende Græs,
Runkel- og Sukkerroer, hvor dens
dens Natriumindhold har særlig Betyd-
ning, da Chilesalpereren mangler,
Kartofler,
Byg,
Frø- og Handelsplanter.

Det er først og fremmest Mose-
og Sandjorder, samt kaliudpinte
Lerjorder, der trænger til **KALI**.

Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring.

Telf. 14.350. · Gensidigt Selskab. · Reventloweg. 14, Kbhvn. V.

Ansvarforsikring

Automobilforsikring

Henvendelse til Kredens Tillidsmand eller til Kontoret.

A/S FISKBÆK BRIKETFABRIK

BRUNKULSBRIKETTER & RENHARPEDE BRUNKUL

Kontor: Aarhus
Aaboulevarden 7
Telefon: 5710

Fabrik: Fiskbæk
pr. Herborg
Telefon: Herborg 12

A/s Varde Staalværk, Varde.

1. Kl. Staalstøbegods til Tip-
vognshjul, Bremseklodser og
andet Entreprenørmateriel. —

Ildbestandigt „Vardan“. — Manganstaa.

Varde Bank

Esbjerg Afdeling

Kongensgade 62
og Fiskerihavnen

Lyskopi - Zinktryk

Aarhus Lys- &
Zinktrykanstalt

Frederiksalé 60, Aarhus

Landbrugslotteriet.

Største Gevinst Værdi 80,000
Kr. Præmie 10,000 Kr. Ialt
i en Serie 38,000 Gevinster
+ en Præmie. — Tils.
Kr. 1 Million 823,460. —
Trækkes samtidig med
Klasselotteriet.
Lodsedler faas hos alle
Kollektørerne samt i
Hoved-Kollektionen, Frede-
riksberggade 2, København K.

HELLESENS SENIOR

er en stor, stærk, paalidelig Haandlygte

HELLESENS SENIOR

giver blændende Lys Aar efter Aar med

HELLESENS

verdenskendte Tør-
element

HELLESENS SENIOR

i Regn og Blæst
uden at blinke

Absolut farefri i Ga-
rager, Stalde, Pak-
huse og i Hjemmet

Uundværlig i Jægerhytten

Tørvepresseren „IDEAL“

Det taler for sig selv, at vi i 1940—41 leverede 312 Anlæg.
Indsend Bestilling i god Tid, før Materialerne udgaar.
Yderligere Forbedringer. Kugletryklejer m. m.
Forlang Prospekt.

Svennings Maskinfabrik & Jernstøberi

VEJEN — TELEFON 53

Om Rydning af Hegn.

I en kritisk Situation gælder det om at holde Hovedet klart, saaledes at man ikke lader sig overvælde og overvurderer de Vanskeligheder, man er ude for. Den nu mere end nok omtalte, men stadig lige monstrøse Arbejdsløshed, vi har herhjemme, lader os hilse enhver Beskæftigelsesmulighed med Begejstring, men af de Ideer, der er fremsat med arbejdsskabende Formaal, er den, der gaar ud paa at rydde Hegn, afgjort en af de daarligste.

Lad være at vi rydder nogle udtjente Hegn og derpaa, saa at sige i samme Aandedæt, planter nye i de gamles Sted; det kan gaa an, saalænge det holdes inden for passende Grænser, d. v. s. saalænge Tempoet ikke væsentligt overstiger det normale. Men at gaa løs paa de gamle Hegn bare i nogenlunde forceret Tempo vil afgjort være skæbnesvangert. Vi maa betænke, at selv om der er plantet meget i Jylland, saa har vi dog saa meget mere aaben, stærkt behandlet og stærkt kalket Jord, end vi havde for 30—40 Aar siden, at man kan sige, at Læforholdene for Landbrug og for yderligere Læplantnings Trivsel ikke er forbedret i Forhold til Mængden af anlagte Plantninger. Enhver ved at man, hvor man kan komme til at plante i Furer i Lynghede og Græsmark, har særdeles gode Chancer for at faa Naaletræerne til at gro, men at man, hvor Arbejdet skal foretages over aaben Jord eller blot med aaben Jord som Nabo, maa være forberedt paa, at Sandpisk paa Naaletræplanterne forstyrrer ens Arbejde.

Læplantningen har i de forløbne Aar skullet holde Trit med den tiltagende Intensivitet i Landbruget, for at Sandstormene fremdeles kunde forhindres, og har mon ikke Sandstormene i 1938 været et Varsko om, at Plantningen var ved at sakke agterud, fordi man ikke havde gjort sig klart, at den Beplantningsgrad, som kunde anses for at være tilstrækkelig i 1900 langt fra strækker til i 1942.

Nu planter vi, — alt hvad vi kan skaffe Planter til, men lad os saa ikke samtidigt i tankeløs Iver rive de Hegn overende, som skal læ for os i de næste 15 Aar, og som skal bevare taalelige Vilkaar for alle de nye Hegn, der nu plantes.

Selv om vi planter aldrig saa mange nye Hegn, vil det være et skæbnesvangert Skridt tilbage, hvis vi tillader, at de staaende Hegn decimeres.

K. Oldenburg.

Plantningsforeningerne.

Rougsø-Sønderhald Plantningsforening

har holdt Generalforsamling i Allingaabro. Formanden, Rentier N. Hougeesn, Vivild, oplyste, at der til 195 Medlemmer er udleveret 30000 Naaletræer og 11000 Løvtræer.

Regnskabet balancerede med 3883 Kr.

Formanden foreslog, at Medlemmerne yder et lille Bidrag til Foreningen, og dette vedtoges, saaledes at der ved Køb af Planter for over 5 Kr. ydes 50 Øre og 1 Kr., naar der købes for over 25 Kr.

Skovrider *Thyssen*, Ebeltoft, gav nogle Oplysninger om den nye Ordning for Læ- og Hegnsplantning.

Til Bestyrelsen genvalgtes Formanden med Akklamation, og ligeledes genvalgtes *Aage Jensen*, Taarup.

Til næste Aar har Foreningen virket i 50 Aar.

LITTERATUR.

Professor, Dr. polit. A. Howard Grøn:

Balance- og Ventemassetabeller for Rødgran og Bøg.

I Dansk Skovforenings Tidsskrifts Januar-Nummer har Professor i Skovøkonomi, Dr. polit. A. Howard Grøn offentliggjort et Tabelværk, der paa afgørende Maade vil faa Betydning for praktiserende Skovbrugeres Anvendelse af Skovøkonomien.

De økonomiske Overvejelser spiller endnu ikke i Praksis den Rolle, man kunde vente, hvilket skyldes, at Skovøkonomien og de dermed forbundne Beregninger af de fleste anses for uoverkommelige. En eventuel daarlige Samvittighed ved at være gaaet uden om Problemerne kan let beroliges ved at betragte de trufne Dispositioner fra et skovbiologisk Synspunkt.

For dem, der saaledes har undgaaet skovøkonomiske Analyser paa Grund af det store Arbejde, disse hidtil har krævet, vil de af Professor Grøn udgivne Tabeller være til uvurderlig Hjælp.

Tabellerne indledes med en kort teoretisk Gennemgang af den Del af Skovøkonomien, der her har Interesse, samt nogle Eksempler paa Tabeller-nes Anvendelse.

Selve Tabellerne er, hvad Massetal og Bonitetsbetegnelse angaar, udarbejdet paa Grundlag af Professor Carl Mar. Møller: Bonitetsvise Tilvækstoversigter (Dansk Skovfor. Tidsskr. 1933). Ved i Diskonteringsberegningerne af Værdistørrelserne kun at arbejde med Vedmasserne og ikke som sædvanligt med Pengebeløbene, faar Tabellerne mere end momentan Gyldighed, idet man ved Benyttelsen af Tabellerne kan tage Hensyn til Stedets og Tidens Vedpriser.

Tabellerne vil navnlig finde Anvendelse ved Skovvurdering og sand Indtægtsopgørelse, som har stor Betydning for alle Skovdistrikter, da man kun herigennem kan faa et virkeligt Billede af, hvor stor en Del af Aarsudbyttet, der skyldes Nettoindtægten, (Vedproduktionens Værdi), og hvor stor en Del, der skyldes Vedkapitalhævning eller Vedkapitalopsparing.

Forhaabentlig maa lignende Tabeller, baseret paa andre Rentefodder (i den nu udkomne er der regnet med $4\frac{1}{2}$ %) og gældende for andre Træarter inden for længe se Dagens Lys.

L.

NYE PLANTAGEAREALER.

- Nr. 1633 A. (*Tillæg til Resenbro Plantage*, ca. 8,6 ha, Linaa Sogn, Gjern Herred, Aarhus Amt. Plantages ejes af Grosserer Carl Christensen, Silkeborg. Arealet bestaar af gammel Agermark.
Arbejdet ledes af Skovrider Piper.
- Nr. 2608 A. (*Tillæg til Hønsknop Plantage*, ca. 2,9 ha, Holbøl Sogn, Aabenraa Amt. Plantagen ejes af Gaardejer Henrik Chr. Schmidt, Hønsknop. Arealet bestaar af Agermark og Tilplantningen er udført.
Arbejdet ledes af Skovrider Fromsejer.
- Nr. 2719 A. (*Tillæg til Valeurs Plantage*, ca. 15,0 ha, Draaby Sogn, Mols Herred, Randers Amt. Plantagen ejes af Kommitteret Erik Valeur, København. Arealet bestaar af Agermark.
Arbejdet ledes af Skovrider Thyssen.
- Nr. 2913 A. (*Tillæg til Abildskov Plantage*, ca. 13,1 ha, Funder Sogn, Hids Herred, Viborg Amt. Plantagen ejes af Funder Kommune. Arealet bestaar dels af Hede, dels af gl. Agerjord, og Arbejdet er paabegyndt.
Arbejdet ledes af Skovrider Piper.
- Nr. 3032 A. *Vester Hærup Plantage*, ca. 10,4 ha, Lime Sogn, Rødding Herred, Viborg Amt. Plantagen ejes af Lime Sognekommune, Lime. Arbejdet er paabegyndt.
Arbejdet ledes af Forstassistent P. Boldrup.
- Nr. 3033 A. *Rotholmen Plantage*, ca. 43,3 ha, Alstrup Sogn, Gislum Herred, Aalborg Amt. Plantagen ejes af Aalborg Amts Kommune. Arbejdet er paabegyndt.
Arbejdet ledes af Forstassistent Bavngaard.
- Nr. 3034 A. *Seembygaard Plantage*, ca. 50,6 ha, Seem Sogn, Onsild Herred, Randers Amt. Plantagen ejes af Gaardejer Chr. Petersen, Seembygaard pr. Mariager. Arealet bestaar af Hede og 6 ha tidligere tilplantet Areal.
Arbejdet ledes af Forstkandidat S. A. Christensen.
- Nr. 3035 A. *Øster Gludsted Plantage*, ca. 10,0 ha, Jestrup Sogn, Vrads Herred, Aarhus Amt. Plantagen ejes af Gaardejer Hans Peter Andersen og Gaardejer Laurits Andersen, Gludsted pr. Hampen. Arealet bestaar af Agermark og Arbejdet er paabegyndt.
Arbejdet ledes af Skovrider Piper.
- Nr. 3036 A. *Gl. Vorm Plantage*, ca. 10,0 ha, Funder Sogn, Hids Herred, Viborg Amt. Plantagen ejes af Gaardejer Karl Kri-

- stensen, Nørskovgaard, Funder. Arealet bestaar af Hede.
Arbejdet ledes af Skovrider Oldenburg.
- Nr. 3037 A. *Annesbjerg Plantage*, ca. 15,2 ha, Randbøl Sogn, Tørrild Herred, Vejle Amt. Plantagen ejes af Gaardejer Jens Olesen, Bindeballe.
Arbejdet ledes af Skovrider Bech.
- Nr. 3038 A. *Sahl Præstegaards Plantage*, ca. 11,4 ha, Sahl Sogn, Ginding Herred, Ringkøbing Amt. Plantagen ejes af Sahl Præsteembede pr. Vinderup. Arealet bestaar af Hede og Arbejdet er paabegyndt.
Arbejdet ledes af Forstassistent J. Jensen.
- Nr. 3039 A. *Gram Plantage*, ca. 82,2 ha, Gram Sogn, Haderslev Amt. Plantagen ejes af A/S Københavns Plantageselskab, København. Arealet bestaar af Hede og Agermark og Arbejdet er paabegyndt.
Arbejdet ledes af Skovrider Fromsejer.
- Nr. 3040 A. *Stenbjerg Plantage*, ca. 12,9 ha, Ensted Sogn, Aabenraa Amt. Plantagen ejes af Arkitekt Jep Fink, Aabenraa. Arealet bestaar af Agermark og Plantningen er fuldført.
Arbejdet ledes af Skovrider Fromsejer.

Arbejd for Læplantning.

Nu er det Tiden til at faa gennemtænkt, hvor der skal plantes Læ, hvad enten det er ved Ejendom, Mark eller Skel. Spørg Forstmændene, hvilke Træarter, der er bedst egnede de forskellige Steder. Særlig nu kan det være nødvendigt at tænke paa Østenvinden efter den sidste Novemberstorm. Vel er der klaget over, hvad Skade Stormen voldte i Plantagerne; men havde vi igen Læplantninger haft, hvordan mon vore Sandmarker da havde set ud? Maaske har vore Fædre haft lettere ved at fælde en Taare. I Stormen den 13. November 1872 var der to Naboer her, som græd ved at se, at deres Rugmark blev hærget af Østenvinden. Ja, selv den lærde Bonde Niels Jochum Termansen har udtalt: Jeg kan græde, naar jeg ser Sandmarkerne flyge.

Skulde vi saa ikke se at faa taget et Allemands Tag og faa de gode Tanker gjort til Virkelighed? Ser vi ud over Markerne og i Tankerne ligner de Læplantninger, som er, ved udstrakte Arme mod Naboen, da maa vi kunne tage det Fortsæt at modtage den udstrakte Arm og benytte Tiden til at faa Forarbejdet gjort og Planterne bestilt, mens Tiden er, og derved være med til at fulkommengøre Dalgas' Ord, at faa Jylland gjort loddent. Vi har vist alle Erfaring for, hvad Læ betyder for Mennesker, skulde vi saa ikke arbejde for at faa Læ for Dyrene ogsaa. Ja, selv Planterne er taknemlige for Læ. Vel er der Folk, som taler om Ulemperne derved, særlig ved Bjærgning af Avlen, men mon Fordelen ved Læplantningen ikke er saa langt større, at vi maa se bort fra dette og plante alligevel? Naar der bydes en god Pris for et ældre Hegn, beregn saa først Nyttens, det gør, før Træerne fjernes. Bliver

der Huller i et Hegn, prøv da at efterplante, saa først ser man Virkningen.

For snart mange Aar siden blev der arbejdet med Heste og en Plov, som kastede en Fure til hver Side, og derefter med Undergrundsplov. Lignende kan man gøre endnu, og dette endda med en almindelig Plov, blot Furerne blive baade brede og dybe, og Undergrunden bliver løsnet med en Undergrundsplov.

»Plant det høje, dyrk det lave, hegn mig som en Have.«

Chr. Thygesen, Skovbjerg.

Der mangler Læplantning imod Øst.

Den langvarige og voldsomme Østenstorm, som i anden Uge af November ramte det meste af Landet, har forvoldt meget betydelig Skade, og de forskellige Forsikringsselskaber begynder nu at faa et Overblik over Omfanget. Saaledes har Østenstormen forvoldt Stormskade paa 4239 Ejendomme, som var forsikret hos Dansk Forsikringsforening mod Stormskade. Aarhusforeningen har 40690 Medlemmer, og det er altsaa over 10 pCt. af samtlige Medlemmer, som har meldt Stormskade efter denne Østenstorm.

Naar Stormskaderne denne Gang blev saa omfattende, hænger det, erklæres det i sagkyndige Forsikringskredse, sammen med, at der som Regel mangler Læplantninger mod Øst. Den meste Læplantning om Gaarde og Huse paa Landet findes Vest og Nordvest for Bygningerne, idet man regner med, at de værste Storme kommer fra disse Retninger. Dette er ogsaa rigtigt, forsaavidt angaar de virkelige orkanagtige Stormvejr, som de sidste 50 Aar er gaaet over Landet, f. Eks. Julestormen i 1902 og Orkanen den 8. Februar 1934, men det hænder altsaa med mange Aars Mellemrum, at vi faar flere Dages meget haard Østenstorm. *has.*

MINDRE MEDDELELSER.

Elektricitetsselskabet vil selv »dyrke« Master.

Elektricitetsselskabet »Midtsønderjyllands Elektricitetsforsyning« har i disse Dage købt to Gaarde i Porpslet og i Jernhyt paa ialt 60 ha Land. Det er Mening, man vil tilplante Arealerne med Gran og Fyr, idet Selskabet derved engang vil blive selvforsynende med Mastemateriale.

Selskabet har ca. 1100 km Ledningsnet, og det stiller et vældigt Krav om Master.

Iøvrigt arbejder »Sønderjyllands Højspændingsværk« i Aabenraa ogsaa med Planer om selv at »dyrke« Masterne.

*

Skovfoged *Jensen*, Rens Hedegaard, der har været knyttet til Arbejdet omkring Rens, siden Hedeselskabet erhvervede denne Ejendom for en halv Snæs Aar siden, forlader nu Rens for at blive Skovfoged ved Utoft Plantage ved Grindsted.

UNDERSTØTTELSSEFONDET FOR HEDESELSKABETS TJENESTEMÆND.

Fondet blev oprettet den 13. August 1907. Fondets Formaal er at understøtte særlig uheldigt stillede Enker eller Børn efter afdøde Tjenestemænd og særlig uheldigt stillede Tjenestemænd eller forhenværende Tjenestemænd. Fondet opretholdes og forøges af de Midler, der ifølge Hedeselskabets Forsørgelseskasses Vedtægter tilfalder det, samt ved frivillige Gaver. I Henhold til Fondets Vedtægter har der for Aarene 1942—43 og 44 været afholdt Valg af et Medlem til Bestyrelsen. Afdelingsleder J. Parbo blev genvalgt.

Regnskab for 1941.

<i>Indtægt.</i>		
Beholdning fra 1940		Kr. 1.565,12
Ingeniørerne K. og T. Lind, Gejlbjerg, Jubilæumsgave	»	100,00
Viborg Jagtselskab,	do.	50,00
De danske Mergelselskaber,	do.	1.000,00
Hedeselskabet,	do.	1.000,00
Direktør S. Oppenheim, København, Gave	»	300,00
Forsørgelseskassen, Landbrugskd. Lundsgaard	»	621,33
Provision for nye Medlemmer, 1940 og 1941	»	196,25
Renter	»	2.157,15
		Kr. 6.989,85

<i>Udgift.</i>		
Udbetalte Understøttelser		Kr. 3.300,00
		Kassebeholdning pr. 31. December 1941
		Kr. 3.689,85

Fondets Kassebeholdning udgør pr. 31. December 1941:

5. Serie, 4 ⁰ / ₀ Jydsk Landkreditforenings-Obligationer	Kr.	6.000,00
6. » 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ do.	»	34.000,00
7. » 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ do.	»	6.000,00
		Ialt
		Kr. 46.000,00

Viborg, den 9. Januar 1942.

J. Parbo.

J. P. Olesen.

Ernst Jensen

Regnskabet er eftersat og fundet rigtigt. — Kassebeholdningen, 3689 Kr. 85 Øre, indestaar paa Indlaansbog Nr. 64 i Viborg Sparekasse. — Indskrivningsbevis for den opførte Obligationsbeholdning er forevist.

Viborg, den 14. Januar 1942.

Vilh. Lund.

LEVERANDØRER TIL DE SAMV. PLANTNINGS-
FORENINGER OG HEDESELSKABET

Johannes Rain & Søn

SKOVFRØKONTORET

København-Valby

Brostrøms
Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle
Planter for Have,
Mark og Skov -

*Haardføre og veldrevne
Arter for ethvert Formaal*
Forlang Tilbud
Vi garanterer Kvaliteten

E DALGAARD SØRENSEN
AARHUS TELF. 8333
ALT I GENTLEVARER

Frøavlscentret Hunsballe

Holstebro
Telefon 533

Frøavl
og Frøhandel

Hulkjærhus
Planteskole

Rødkjærsbro
Telefon Ans 25

Planter til
Skove
Læhegn
Haver

**P. KRUSES
PLANTESKOLE**

- MUNDELSTRUP -
Telefon Tilst Nr. 7

Skovplanter
Haveplanter

Forlang Prislister eller Tilbud

1/3 Skive Markfrøkontor

Grundlagt 1896
Telf. 94 Skive

Frøavl Frøhandel

**PALUDANS
PLANTESKOLE**
- KLARSKOV -
130 Tdr. Land.

Skovplanter,
Hæk- og Høgnplanter,
Allétræer,
10 Millioner Prikleplanter.

Forlang Prislister.

TELEFON KLARSKOV NR. 9.

Frøkontoret

(for undersøgt Markfrø)
- Grundlagt 1887 -

KOLDING
Telefon 43

Andels-Anstalten Tryg

tegner alle Arter af Livsforsikringer.

Hovedkontor: Rosenørnsallé 1 — København.

Trifoliums Frø
giver stor Høst.

Vore anerkendte
- RØDE DRÆNRØR -
 føres altid paa Lager fra 2" til 8".
 Tilbud til Tjeneste.
A/S Gammelgaard Teglværk,
 Skive.
 Telefon 187.

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S
 leverer
PRIMA, RØDE DRAINRØR
 i Størrelse fra 2 til 15 Tommer.
 Indhent Tilbud. Tlf. Højslev 3.

Bjerringbro
Cementvarefabrik
 ved Th. Petersen
 Telf. 111, Bjerringbro
 ■
 Alle \triangle -mærkede Rør
 Imprægnerede
 og uimprægnerede
 Stort Lager
 Altid leveringsdygtig

Røde Drænrør
 indtil 16" Diameter.
A/S Højslev Teglværk
 pr. Ulstrup.
 Telefon 67 Ulstrup.

Nivaagaards Teglværk.
 Telf. Nivaa Nr. 9. Nivaa St.
Drænrør i alle Dimensioner
 fra 2" til 15". — **Lerrør** med
 og uden Muffe fra 6" til 15"
 — Forlang Tilbud. —

J. C. HALVORSEN
Kroghsgades Cementstøberi
AARHUS
 Kontor: Dannebrogsgade 20
 Telf. 5019—5020
 Impræg. Cementrør, anerk. af
 Autoriteterne som fuldstændig
 Erstatning for glass. Lerrør.
 Monierrør. Maskinstampede
 Rør. Brøndringe.
 Dagens billigste Pris.
 — — Forlang Tilbud. — —

TJÆREBORG
CEMENTSTØBERI
 F. CHR. JENSEN
 — Telefon 21 —
 Impræg. Cementrør efter In-
 genjørerforeningens Normer. —
 Monierrør i forskellige Di-
 mensioner fra 50—125 cm.
 Forlang Tilbud.

Petersværk Cementvareindustri
 Telefon 1055 — Nørresundby
 \triangle Betonrør efter dansk Ingenjørerforenings Normer
 Vibrerede Monierrør — — Imprægnerede Rør

Røde - 1 1/2" — 12" - Drænrør.
 Forlang Tilbud.
Akts. Frederiksholms Tegl- & Kalkværker.
 Vesterbrogade 12 — København V. — Central 282.

Drænrør.
 Røde Drænrør fra 2"—8" al-
 tid paa Lager. Forlang Tilbud.
1/3 Aalborg Teglværker.
 Vesterbro 58. Telf. 24 & 305.

Hornbæk
Cementvare-
og
Mørtelfabrik
 Marius Ødum
 Telefon 400 Randers
 Kun \triangle -mærkede
 Varer føres
 Største Lager
 Bedste Kvalitet
 Forlang Tilbud

RØDE DRÆNRØR
TAGSTEN
MURSTEN
Kählers Teglværk
Korsør

Sygdomsbefængt Udsæd betyder Risiko for stort Udbyttetab

Ved Afsvampning af Saasæden koster det kun ca. 2 Kr.
pr. Hektar at fjerne denne Risiko!

Markforsøgerne viser endogsaa, at [Afsvampningen af
tilsyneladende sund Saasæd af Havre og Byg ofte kan
øge Udbyttet med 150–200 kg Kærne pr. Hektar.

Det danske Afsvampningsmiddel

Sanagran

faas hos vore Forhandlere over hele Landet

Det danske Gødningskompagni A|S

Læplantningsbogen

af P. Chr. Andersen, Hjørring.

Alt om Læplantning behandles ud-
førligt paa ca. 100 rigt illustrerede
Sider.

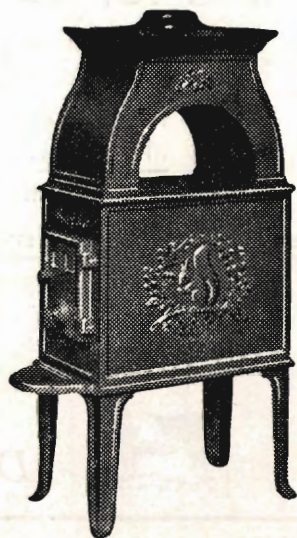
En god Haandbog for alle Plantningsinteresserede.

Ved Indsendelse af 2 Kr. i Frimær-
ker til Hedeselskabets Hovedkon-
tor, Viborg, faas Bogen portofrit til-
sendt.

Plantningsforeninger kan ved Køb
af mindst 10 Ekspl. opnaa Rabat.

MORSØ BRÆNDEOVNE

kan leveres i 12 forskellige Størrelser
og Udførelser

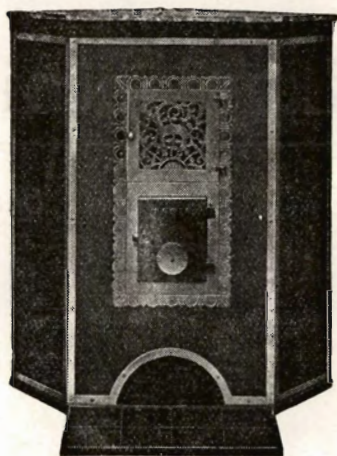

Nyhed:

MORSØ BRÆNDEKAMINER

specielt indrettet for
Brændefyring

6 forskellige Størrelser og
Udførelser

MORSØ STØBEGODS

A/S N. A. CHRISTENSEN & CO., NYKØBING MORS

Redaktion: Afdelingsleder N. Basse og Direktør, Skovrider C. E. Flensborg, Viborg.

Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg.

Spørg til teknisk Anvendelse.